

المؤتمر العربي-التركي للعلوم الاجتماعية

ATCOSS-2010 SONUÇ RAPORU

SONUÇLAR:

I. Arap-Türk Sosyal Bilimler Kongresi (ATCOSS-2010), 10-12 Aralık 2010 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirildi. Türk ve Arap sosyal bilimcileri biraraya getirerek tanışma, diyalog ve bilgi paylaşımını amaçlayan Kongre, Stratejik Düşünce Enstitüsü (SDE), Kahire Üniversitesi Medeniyet Araştırmaları ve Kültürel Diyalog Merkezi ve Eskişehir Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü tarafından ortaklaşa düzenlenmiştir.

ATCOSS, Mayıs 2010'da tebliğler için davet yayınlamış ve sunulmak üzere 500'den fazla tebliğ özeti almıştır. Zaman kısıtlaması nedeniyle sadece 200 tanesini kabul edebildi. İçişleri Bakanı Prof. Dr. Beşir Atalay'ın "Sosyal Bilimler ve Kültürel Diyalog" konulu konuşmasını yaptığı Gölbaşı Vilayetlerevi'ndeki açılış günü programı, "Türk-Arap İlişkileri" ve "Kültür ve Kalkınma" başlıklı iki tematik açılış oturumu ile devam etmiştir. İkinci ve üçüncü gün, TOBB Üniversitesi'nde aynı anda gerçekleşen beş oturumla sürmüştür. Kongreye katılan akademisyenler, medya mensupları, ilgililer ve öğrencilerin sayısının beklenenden çok daha fazla, birkaç bin olduğu tahmin edilmektedir. Kongre oturumlarının ardından gelen geribildirimlerin ve yorumların sonucu olarak, fikir birliği ile aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Katılım seviyesinin beklenenden çok daha fazla olmasının nedeni, Ortadoğu'da Türkiye ile işbirliğine çok yoğun bir ilgi gösterilmesi ve böyle bir kongrenin ilk kez yapılıyor olmasıdır. Bu bizim, Türk ve Arap meslektaşlarımız arasında daha yakın ve sık danışma ve işbirliğine ihtiyacı duyulduğu çıkarımını yapmamıza neden olmuştur.
- Türkiye ve Arap dünyası arasındaki akademik ilişkilerin, ekonomik ve politik ilişkilerin gerisinde kaldığının farkına varıldığından, ATCOSS, bu ihtiyacı gidermeye yönelik büyük bir adım olmakla birlikte henüz bir başlangıçtır.

ATCOSS ORTAKLARI

Stratejik Düşünce Enstitüsü
(SDE), Ankara

Medeniyet Araştırmaları Merkezi,
Kahire Üniversitesi

Uluslararası İlişkiler Bölümü, İ.İ.B.F.
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

- c) Kongre, Arap dünyası ile Türkiye arasındaki akademik ve kültürel iletişimlerin sürebilmesi için doğrudan yolların açılmasının aciliyetini göstermiştir. ATCOSS, Arap ve Türk akademisyenler arasında doğrudan diyalogun ilk adımı olmuştur.
- d) ATCOSS, kendini tamamen Arap-Türk diyalogu ile kısıtlamaksızın bölge dışından da birçok akademisyeni biraraya getirmeyi başarmıştır. Bütün katılımcılar kapsayıcı bir tutum ile uluslararası bilimsel iletişim için bir taban oluşturmuşlardır. Sonuç olarak, yoğun bir akademik faaliyete şahit olunması, kongrenin en önemli sonucu olarak sayılabilir.
- e) Farklı ülkelerden ve bölgelerden akademisyenlerin biraraya gelmesi sağlanmıştır. Bu gelişme, fakir ve zengin ülkeler ile politik kutuplaşma sonucundan birbirinden uzak duran bölge ülkeleri için özellikle önemlidir.
- f) Türk ve Arap toplumlarının benzer sosyal dinamiklere ve gündemlere sahip olduğu kanaatine varılmıştır. Bölge toplumları benzer tarihsel geçmişe sahiptirler ve en önemlisi küreselleşmenin etkileri ve sosyal problemler gibi benzer sosyal süreçlerden geçmektedirler. Akademisyenler şimdi her sosyal ve siyasal deneyimden dersler çıkarma imkanına sahiptirler.
- g) Genç ve yaşlı akademisyenler biraraya getirilmiştir. Türkiye ve Arap dünyasında genç ve eski nesil akademisyenler arasında akademik bir mesafe vardır. Onları biraraya getirerek, ATCOSS'un bu mesafenin kapanmasına katkıda bulunduğu umulmaktadır.
- h) ATCOSS sonucunda, her ülkenin akademisyenleri birbirleri hakkında daha fazla bilgi sahibi olmuşlardır. Bu durum, Arap ve Türk akademisyenler arasında bir köprü oluşturduğu gibi Arapların kendi arasındaki diyalogu inşa etmek için de özellikle önemlidir.
- i) Kongre, Arap ve Türk akademisyenler arasında olduğu kadar bölgeyi inceleyen akademisyenlerle de güçlü bir ağ oluşturulması konusunda işlevsel olmuştur. Uzun bir ayrılık döneminden sonra, onların biraraya gelmesi başlı başına olumlu bir sonuçtur. Düşünüyoruz ve umuyoruz ki, ATCOSS sonucunda gerçekleşen bu etkileşim ve sosyal ağlar Arap ve Türk akademisyenler arasında daha yüksek seviyede karşılıklı anlayış, yeni fikirler ve yeni projelere öncülük edecektir.
- j) Disiplinlerarası diyalogun oluşmasına katkı sağlanmıştır. Uzmanlaşmanın derinleşmesi ve bütün alanlarda bilginin artışından dolayı yakın disiplinler, birbirinden bağımsız olarak işlemektedir. Kongre süresince birçok sosyal konunun ve temanın çakışması dolayısıyla disiplinlerarası işbirliği ve anlayış gerçekleştirilmiştir.
- k) Kongrenin ikinci toplantısı 2011 sonbaharında Kahire'de gerçekleştirilecektir.

TAVSİYELER

Dil: Arap ve Türk akademisyenler arasında büyük bir dil engeli olduğunun farkına varılmıştır. Uzun süre ayrılık nedeniyle, akademisyenler genellikle birbirlerinin dillerini değil batı dillerini konuşmaktadırlar. Önümüzdeki nesiller için bu engelin kaldırılması konusunda Kongre, Arap ülkelerinde Türkçenin ve Türkiye'de Arapçanın orta ve yüksek öğretim kurumlarında öğretilmesini önermektedir.

Önümüzdeki nesillerin birbirleri ile etkileşirken dil engelini aşmasına yardım etmek amacıyla Kongre, her iki tarafta da Türkçe ve Arapça öğrenmek için yaz okullarının başlatılmasını

önermektedir. Bu amaçla, her iki taraf da birbirlerinin dilini teşvik etmek için azami çabayı harcamalıdır.

Araştırma Merkezleri: İkinci olarak, her iki taraftaki önde gelen üniversiteler, hedeflerindeki toplumun konularını incelemek amacıyla araştırma merkezleri kurmalıdırlar (Türk Çalışmaları ve Arap Çalışmaları Merkezleri). Türk ve Arap üniversiteleri birbirlerinden daha fazla akademisyeni işe almalı ve Ortadoğu'dan daha fazla öğrenci çekmeye çalışmalıdır.

Öğretim Üyesi, Öğrenci ve Kültür Değişimi: Diğer taraf hakkında bilgi düzeylerini ve anlayışlarını arttırmak amacıyla Kongre, üniversitelerin Türk ve Arap öğrencilerin değişimine imkân vermesini ve teşvik etmesini önermektedir. Öğrenci değişimi aynı zamanda Arap dünyası ve Türkiye arasındaki yakın ilişkilerin geleceği için çok büyük önem taşımaktadır. Bunun yanında, Türkiye ve Arap dünyasının aydınları ve sanatçıları arasındaki kültürel değişime yardımcı olacak çabaları ve projeleri desteklemelidir.

Dernek ve Dergi: Akademik etkileşimi ve işbirliğini daha kalıcı kılmak amacıyla Kongre, Arap ve Türk sosyal bilimciler için bir dernek kurulmasını ve bilimsel katkıyı arttırmak amacıyla bir dergi yayınlamasını önermektedir. Bu projelerin her biri etkileşimi ve karşılıklı anlayışı kurumsallaştıracaktır.

Alt Bölümler: Her disiplin için bir başkan ve bir editörün atanmasını önermekteyiz. Bu iki kişi çağrılarını ve haberlerini etkin duyurulmasından, tebliğlerin toplanmasından ve organizasyon komitesine yardım etmekten sorumlu olacaktır. Zorunlu olamamakla birlikte ideal olanı, Türk ve Arap taraflarından birer kişi atanmasıdır. Disiplinlerin editörleri, tebliğlerin uygun olarak seçilmesinden ve kalitelerinden sorumlu olacaktır.

Sosyal Bilimler Alanları:

- Antropoloji
- Coğrafya
- Dilbilimi
- Gazetecilik ve Kitleleş İletişim
- Hukuk
- İktisat
- Kalkınma Çalışmaları
- Kamu Politikaları
- Kriminoloji
- Psikoloji
- Siyaset Bilimi
- Sosyal Hizmet
- Sosyoloji
- Tarih
- Uluslararası İlişkiler
- Yönetim

Temsilciler: Daha etkili bir koordinasyon için Kongre, ATCOSS'un her ilgili ülkeden bir temsilcisi olmasını önerir. Bu açıdan, yakında her ülkeden bir temsilcinin belirlenebilmesi için adaylıkları ve seçimleri talep edeceğiz.

Ülke Temsilcileri:

- Bahreyn
- Birleşik Arap Emirlikleri
- Cezayir
- Cibuti
- Fas
- Filistin
- Irak
- Katar
- Kuveyt
- Libya
- Lübnan
- Mısır
- Moritanya
- Somali
- Sudan
- Suriye
- Suudi Arabistan
- Tunus
- Türkiye
- Umman
- Ürdün
- Yemen

Mail Grubu / Facebook Grubu: Kongre, yürütülecek faaliyetler hakkında bilgilendirilme yapılmasının yanısıra hem Türk ve Arap akademisyenlerin hem de tarafların kendi aralarında hızlı bilgi değişimini sağlamak amacıyla internet iletişim araçlarının aktif kullanımını önermektedir. Bu nedenle, [ATCOSS Facebook grubumuz](#) şu anda aktiftir ve üye sayısı hergün artmaktadır.

Komiteler (İşlevleri): Kongre çalışmalarının daha etkin yürütülmesi için üç komitenin kurulması önerilmektedir. Organizasyon Komitesi, daha önce oluşturulmuştu fakat Körfez, Kuzey Afrika ve Doğu Arap bölgelerinden de birer temsilcinin katılması önerilmiştir. Diğer iki komite (Medya ve Araştırma Komitesi ve Basım Komitesi) yakın zamanda yapılacak çağrılar ve başvurulardan sonra oluşturulmalıdır.

ATCOSS Yönetimi Adına
Doç.Dr. Ahmet UYSAL

KONGRE YÖNETİMİ:

Prof.Dr. **Yasin Aktay**,
Stratejik Araştırma Enstitüsü (SDE), Ankara

Prof.Dr. **Nadia M. Mustafa**,
Medeniyetler Araştırmaları Merkezi (MAM), Kahire

Doç.Dr. **Ahmet Uysal**,
Uluslararası İlişkiler Bölümü, İ.İ.B.F.
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (ESOGÜ), Eskişehir

Doç.Dr. **Pakynam El-Sharkawy**,
Medeniyet Araştırmaları Merkezi, Kahire

ORGANİZASYON KOMİTESİ

Doç.Dr. Cenap Çakmak, ESOGÜ
Yrd.Doç.Dr. Cengiz Dinç, ESOGÜ
Yrd.Doç.Dr. Ahmet Ozturk, ESOGÜ
Dr. Kaan Dilek, SDE
Dr. Reham Bahi, MAM
Sn. Alia Wagdy, MAM
Sn. Yusuf Şahin, SDE
Sn. Abdalla M. Erfan, MAM
Ms. Alia Wagdy, CCSDC

DANIŞMA KURULU:

Prof.Dr. **Yusuf Ziya Özcan** (YÖK Bşk.), Türkiye
Prof.Dr. **Salman Sayyid**, İngiltere
Prof.Dr. **Juan R. Cole**, ABD
Prof.Dr. **Alparslan Açıkgenç**, Türkiye
Prof.Dr. **Ibrahim Bayoumi Ghanem**, Mısır
Prof.Dr. **Tayyar Arı**, Türkiye
Prof.Dr. **Mazen Mutabbagany**, Suudi Arabistan
Prof.Dr. **Qasem Abdu Qasem**, Mısır
Prof.Dr. **Mohamed Elsaied Seleem**, Mısır
Prof.Dr. **Heba Raof**, Mısır
Prof.Dr. **Abdullah Topçuoğlu**, Türkiye
Prof.Dr. **Fadel Bayat**, Irak
Prof.Dr. **Ömer Torlak**, Türkiye

Prof.Dr. **İhsan Dağı**, Türkiye
Prof.Dr. **Bahattin Akşit**, Türkiye
Prof.Dr. **M. Mahfuz Söylemez**, Türkiye
Prof.Dr. **Mahmut Atay**, Türkiye
Prof.Dr. **Mustafa Aydın**, Türkiye
Prof.Dr. **Ahmed Zayed**, Mısır
Prof.Dr. **Burhaneddin Tatar**, Türkiye
Prof.Dr. **Talip Küçükcan**, Türkiye
Prof.Dr. **Şinasi Gündüz**, Türkiye
Prof.Dr. **Jan R. Sholte**, İngiltere
Prof.Dr. **Kamal El-Menoufi**, Mısır
Doç.Dr. **Ali Murat Yel**, Türkiye
Doç.Dr. **Necdet Subaşı**, Türkiye

ATCOSS-2010 SPONSORLARI

